

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16363/2025
04.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ана Биљана Антић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit bank Srbija“ АД Београд, чији је пуномоћник у поступку по ревизији Немања Алексић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 14151/21 од 26.03.2025. године, у седници одржаној 04.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 14151/21 од 26.03.2025. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 14151/21 од 26.03.2025. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 31353/19 од 04.03.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име стицања без основа исплати 4.500,00 динара са законском затезном каматом од 24.08.2009. године до исплате и **одбија се** захтев тужиоца да се тужена обавезе да му накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка од 65.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 31353/19 од 04.03.2021. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име стицања без основа исплати 4.500,00 динара са законском затезном каматом од 24.08.2009. године до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 29.300,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршност до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 14151/21 од 26.03.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 24.08.2009. године, као корисник кредита закључио са туженом уговор о динарском кеш кредиту, којим му је одобрен кредит од 225.000,00 динара. У члану 4. тачка 4.1 уговора предвиђено је да ће банка наплатити клијенту, а клијент овим преузима обавезу да банци плати једнократну накнаду за обраду кредита која се обрачунава у односу на укупан износ кредита на дан повлачења средстава у износу од 2% од укупног износа кредита, минимум 1.600,00 динара. У обрасцу основни подаци о кредиту од 24.08.2009. године (који је тужилац својеручно потписао), у тачки б. укупан износ других трошкова које клијент треба да плати у току одобравања и реализације уговора о кредиту – у динарима, апсолутни износ наведено је 8.712,19 динара. Наведену накнаду у износу од 4.500,00 динара тужена је наплатила од тужиоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, закључујући да је предметна одредба уговора ништава јер тужена у смислу правила о терту доказивања није доказала да је у предуговорној фази тужилац упознат са врстом и висином трошкова кредита, односно да му је доставила понуду која би садржала јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита. Зато је у обавези да тужиоцу врати наплаћено са законском затезном каматом у смислу чланова 104. став 1, 210. и 214. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима и то ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго и на ништавост се по члану 109. пази по службеној дужности. По члану 1065. наведеног закона, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити

износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066. наведеног закона).

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга поводом закљученог уговора о кредиту произилази из члана 43. Закона о банкама, којим је прописана могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима – Одлуком о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите („Службени гласник РС“ број 57/06 која се примењује од 01.10.2006. године) и која је важила у време закључења предметног уговора о кредиту. Овом Одлуком се прописује јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито на основу кредитних послова, као и ближи услови и начин обавештавања клијената банке (тачка 1. став 1). На основу одредаба тачке 5. ове Одлуке може се закључити да понуда банке која се односи на кредите треба да јасно и недвосмислено садржи следеће податке: податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе (став 1. под 1) као и податке који се не укључују у обрачун ефективне каматне стопе (став 1. под 2). Наведени подаци треба да буду утврђени и исказани у понуди тако да клијента ниједног тренутка не доведу у заблуду што се тиче било ког елемента тих података (тачка 5. став 2) и достављени клијенту на начин прописан упутством из тачке 11. ове одлуке. (тачка 5. став 3.). Поред тога по одредби тачке 7. став 2. наведене Одлуке, при закључивању уговора о кредиту банка уз уговор уручује клијенту један примерак плана отплате кредита, као и преглед битних елемената тог кредита који садржи податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе, као и оне који се не укључују у тај обрачун. По члану 7. став 1. Упутства за примену Одлуке о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредита („Службени гласник РС“, бр. 57/06 и 88/06), предвиђено је да се преглед основних података о кредиту банака израђује на обрасцу, у два примерка, од којих један уручује клијенту а други задржава у својој документацији. Овај образац је, као Прилог 1, одштампан уз ово упутство и његов је саставни део. Подаци који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе су: износ кредита, период отплате, номинална каматна стопа, ефективна каматна стопа, укупан износ камате која се плаћа у току коришћења кредита, укупан износ накнада и других трошкова које клијент треба да плати у току одобравања и коришћења кредита и износ отплатне рате (тачка 7. став 2. Одлуке).

Имајући у виду утврђено чињенично стање, тужилац је 24.08.2009. године, као корисник кредита закључио са туженом уговор о динарском кеш кредиту. У обрасцу основни подаци о кредиту од 24.08.2009. године (који је тужилац својеручно потписао) исказани су трошкови од 8.712,19 динара, као податак о укупан износ других трошкова које клијент треба да плати у току коришћења кредита – у динарима, а који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе, то супротно становишту нижестепених судова, у конкретном случају није изостало јасно и потпуно обавештавање корисника кредита пре закључења уговора у складу са Одлуком о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите („Службени гласник РС“ број 57/06). Како је тужилац, садржином наведене понуде у предуговорној фази, обавештен о врсти и висини накнада које падају на његов терет, нема основа за закључак о ништавости предметне одредбе уговора. Наведена накнада за банкарску услугу (трошкови обраде кредита) у наплаћеном износу одговара уговорној одредби

(члан 4. тачка 4.1 уговора од 24.08.2009. године) којом је уговорено да ће банка наплатити клијенту, а клијент овим преузима обавезу да банси плати једнократну накнаду за обраду кредита која се обрачунава у односу на укупан износ кредита на дан повлачења средстава у износу од 2% од укупног износа кредита, минимум 1.600,00 динара. Уговорним установљењем износа дугованих трошкова кредита у процентуалном износу, тужиоцу је на јасан и недвосмислен начин предочена његова обавеза по том основу. Уговарање накнада за банкарску услугу (трошкови обраде кредита) и њихове наплате кроз задржавање истих од износа главнице одобреног кредита није законом забрањено. Како је од стране тужиоца потписан предметни уговор и основни подаци о кредиту од 24.08.2009. године, те да су у уговору и основним подацима о кредиту јасно исказани наведени трошкови, то се не може стати на становиште да му је било непознато које трошкове мора да сноси у вези са закљученим уговором о кредиту. Имајући у виду да је тужилац својим потписом на наведеним документима потврдио пријем истих, у којима је тужена банка приказала обавезу тужиоца по основу трошкова које је дужан да плати приликом реализације кредитног захтева, то је тужена банка поступала у складу са тада важећим законским и подзаконским актима. Стога, правна ваљаност спорне уговорне одредбе није упитна са становишта изнете тврдње нижестепених судова да тужена није доказа да је тужиоца у предуговорној фази упознала са обавезом плаћања предметних трошкова обраде кредита у предуговорној фази. Из изнетих разлога по оцени Врховног суда, чињеница да је тужила оспорила понуду зато што је достављена у фотокопији, нема утицаја.

Следом наведеног предметна уговорна одредба није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. Исказивањем у понуди – основни подаци о кредиту и у уговору накнаде за банкарску услугу (изражени у процентуалном износу у уговору и у апсолутном новчаном износу у понуди) задовољава се и услов одређености уговорне обавезе (врста и висина/фиксна или променљива) у смислу члана 50. ЗОО. Како предметна уговорна одредба није ништава, тужилац неосновано потражује наплаћени новчани износ са законском затезном каматом на основу чланова 104. став 1, 210. и 214. ЗОО.

Како су преиначене нижестепене пресуде и одбијен тужбени захтев, поводом ревизије тужене, то су преиначене нижестепене пресуде и у погледу одлуке о трошковима, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставовима другом и трећем изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој на основу чланова 153. став 1, 154. став 2. и 163. став 2. ЗПП припадају опредељени трошкови целог поступка, који обухватају трошкове на име: састава образложеног поднеска од стране адвоката 6.000,00 динара и приступа на два одржана рочишта по 7.500,00 динара и једно неодржано рочиште 4.500,00 динара, састава жалбе 12.000,00 динара и ревизије 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања процесних радњи, као и на име судских такси за: ревизију 3.800,00 динара и ревизијску одлуку 5.700,00 динара одмерено према тарифном броју 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама, док трошак судских такси за жалбу и одлуку по жалби није признат јер захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП. Увећање од 20% на име

ПДВ-а туженој није признато јер пуномоћник тужене није пружио доказ – рачун о извршеним услугама.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић